

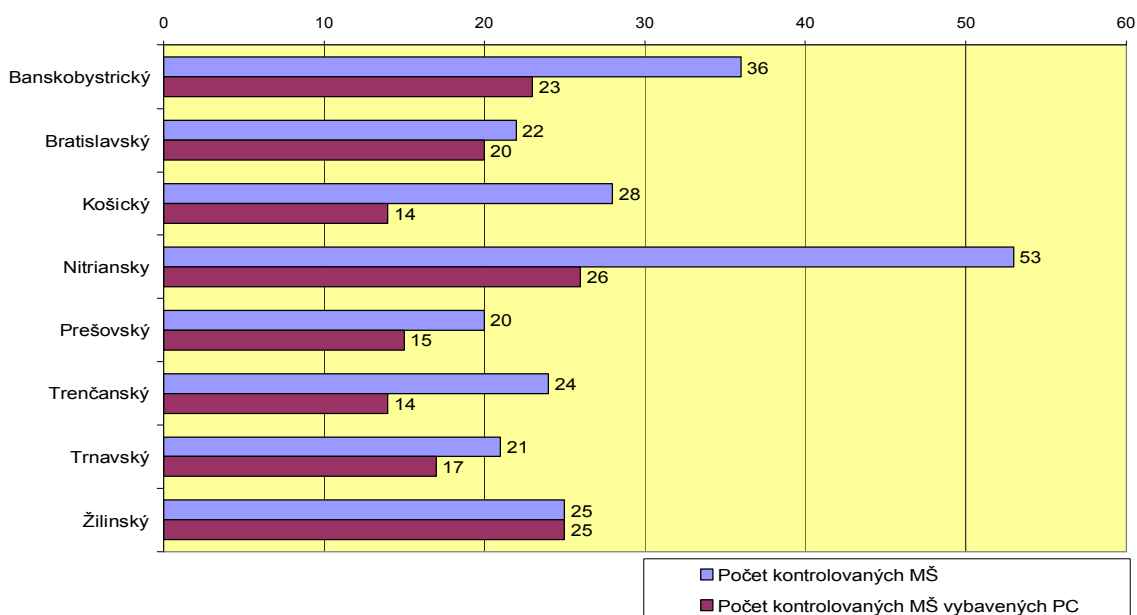
ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

**Správa o rozvíjaní informačných kompetencií detí
v materských školách v školskom roku 2008/2009 v SR**

Počas výkonu tematickej inšpekcie sa cielene sledovalo aj rozvíjanie informačných kompetencií detí v materských školách (MŠ). Úloha bola plnená v **229** MŠ, čo predstavuje 7,98 % z celkového počtu MŠ v SR. Z kontrolovaných MŠ bolo **217** štátnych, **4** cirkevné a **8** súkromných, **203** s vyučovacím jazykom slovenským, **10** s vyučovacím jazykom maďarským a **16** MŠ s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Základné vybavenie MŠ osobným počítačom znázorňuje graf č. 1 (Vybavenie PC v sledovaných MŠ podľa krajov).

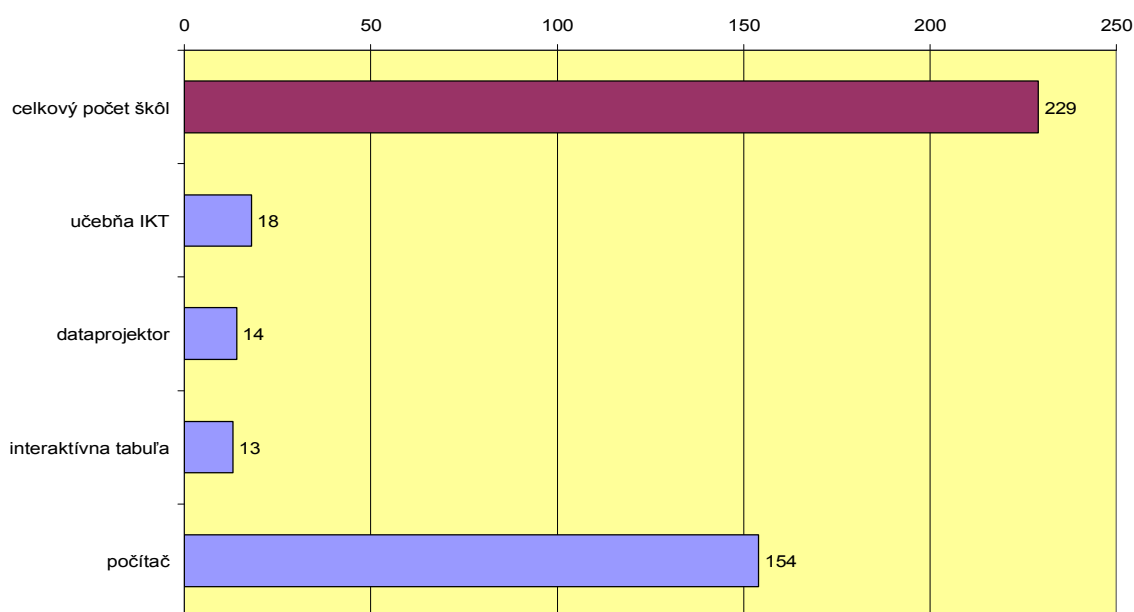
Graf č. 1 - Vybavenie PC v sledovaných MŠ podľa krajov



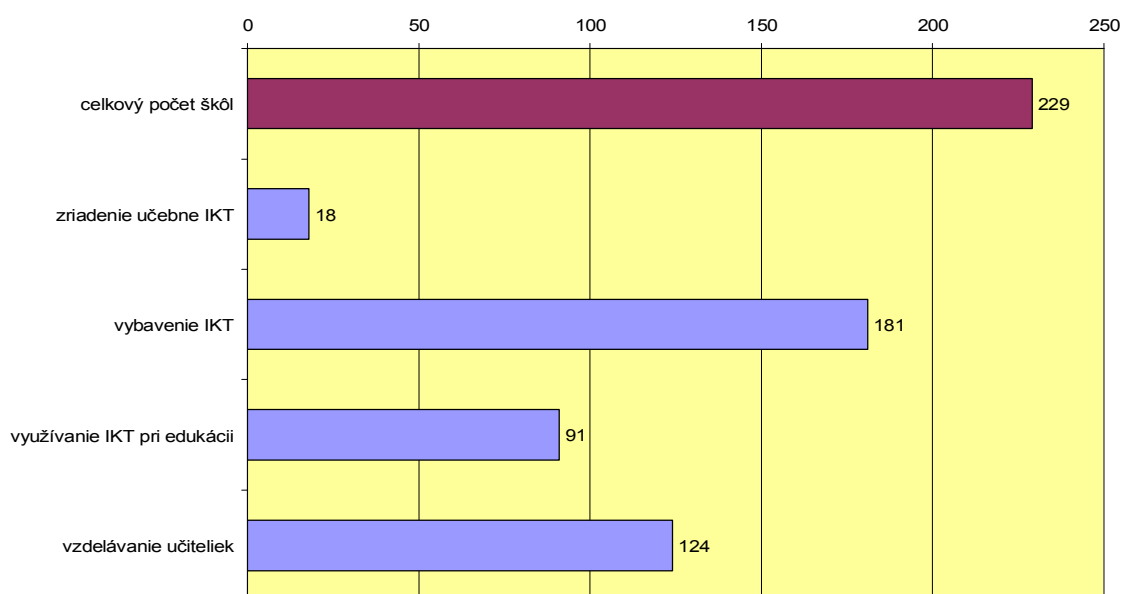
Podkladom na vyhodnotenie rozvíjania informačných kompetencií (IK) detí v MŠ boli hospitačné zistenia z organizačných foriem denného poriadku a informácie z dotazníka zadávaného riaditeľom, ktoré boli doplnené rozhovormi s pedagogickými zamestnankyňami.

Vytvorené technické podmienky pre rozvíjanie IK detí malo 181 MŠ (79,03 %). Zväčša nemajú priestorové podmienky pre zriadenie samostatných učební informačných a komunikatívnych technológií (IKT). Učebňu IKT malo zriadenú 18 MŠ (7,86 %), z toho 12 učební bolo v základných školách. Interaktívnu tabuľu malo 13 MŠ (5,68 %) a dataprojektor 14 MŠ (6,11 %). Osobný počítač (PC) malo 154 MŠ (67,25 %), z toho v 6 školách (33,19 %) boli PC dostupné deťom v triedach. Prevažne sa využívajú na administratívne účely riaditeľiek, občas na aktualizovanie webovej stránky, zhromažďovanie dát, fotografií o škole a deťoch, tvorbu projektov, pracovných listov, zriedkavo v procese výchovy a vzdelávania s využitím edukačného programu. V Trnavskom kraji sa často o jeden PC delí riaditeľka s vedúcou školskej jedálne. Zastúpenie jednotlivých zdrojov rozvíjania IK detí v MŠ je znázornené v grafe č. 2 (Technické podmienky rozvíjania IK detí v MŠ) a grafe č. 3 (Zdroje rozvíjania IK detí v MŠ).

Graf č. 2 - Technické podmienky rozvíjania IK detí v MŠ



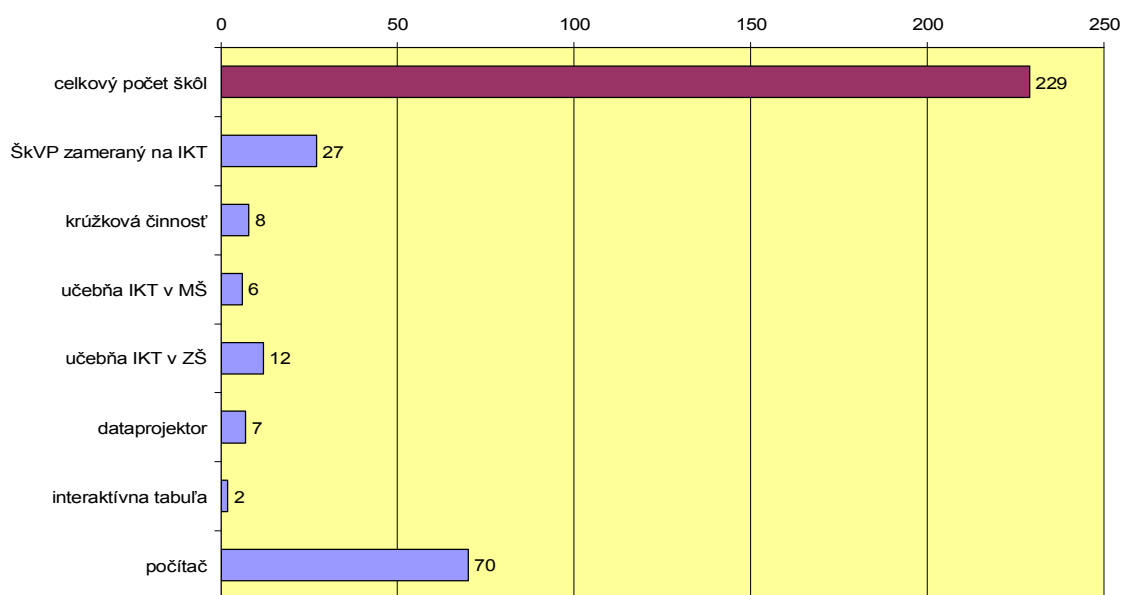
Graf č. 3 - Zdroje rozvíjania IK detí v MŠ



PC bol využívaný najčastejšie v hrách a hrových činnostiach a edukačných aktivitách v 70 MŠ (30,57 %). Interaktívnu tabuľu využili 2 MŠ (0,87 %), dataprojektor 7 (3,06 %) a v spolupráci so základnou školou 12 MŠ (5,24 %) aj učebňu IKT. Na osvojovanie elementárnych základov obsluhovania PC deťmi využívalo 8 MŠ (3,49 %) krúžky informatiky. Prostredníctvom edukačných programov (Detský kútik, Paxeso, dopravná výchova, Čím budem, Alik - než pôjdem do školy, Logické hádanky, Maľovanie pre deti, Slniečko, Hugo - cesta okolo sveta, Becepáčik a dopravná výchova pre deti MŠ, Môj prvý šlabikár, Alenka, Cirkus šaša Tomáša a pod.) rozvíjali ich kognitívne, komunikatívne a osobnostné kompetencie, praktické návyky, grafomotorické zručnosti i predčitateľskú gramotnosť. Učiteľky konštatovali, že na premietanie rozprávok používajú diaprojektory staršieho typu, na precvičovanie komunikačných kompetencií a pozornosti detí elektronické kocky KE-šl, učebný stroj UP - 10 Katka a signalizačné zariadenia k dopravnej výchove.

Úlohy na rozvíjanie IK detí malo zakomponované v školskom vzdelávacom programe 27 MŠ (11,79 %). Učiteľky 124 MŠ (54,15 %) absolvovali rôzne formy a stupne vzdelávania v oblasti IKT. Informácie získané z dotazníka zadávaného riaditeľom o využívaní IKT v procese učenia v MŠ sú znázornené v grafe č. 4 (Využívanie IKT vo výchove a vzdelávaní v MŠ).

Graf č. 4 - Využívanie IKT vo výchove a vzdelávaní v MŠ



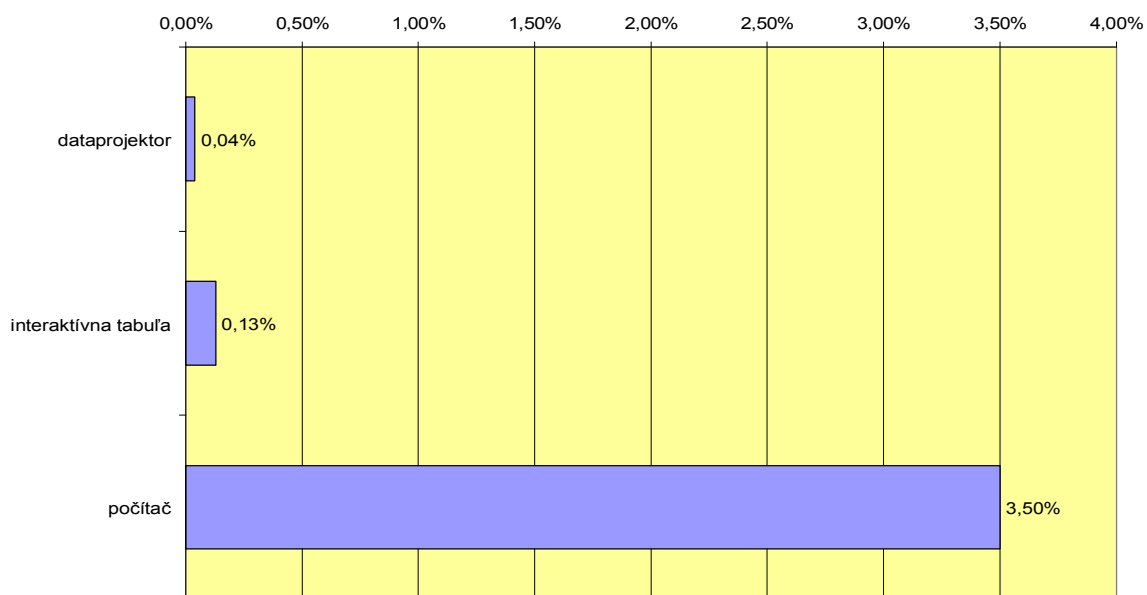
Stav rozvíjania IK detí v MŠ sa sledoval **2 259 hospitáciami**, z toho v hrách a hrových činnostiach - 614 hospitácií, pohybových a relaxačných cvičeniach - 608, edukačných aktivitách - 715 a pobyte vonku - 322 hospitácií.

Učiteľky v menšej miere zadávali deťom úlohy vyžadujúce získanie informácií z rôznych zdrojov (49,05 %). Obohacovali poznatky detí napr. z oblasti živej a neživej prírody, vesmíru, príkladmi z reálneho života. K získaniu informácií a rozvíjaniu komunikačných schopností v štátnom a cudzom jazyku, prevažne anglickom, im ponúkali rôznorodé spektrum žánrov detskej literatúry, ojedinele pracovné zošity, glóbusy, pojmové mapy, audiovizuálnu techniku, edukačné programy (3,50 %), interaktívnu tabuľu (0,13 %), dataprojektor (0,04 %). Edukačné programy boli zamerané na rozvíjanie priestorovej predstavivosti, logického myslenia, precvičovanie postrehu a pod. Počas aktivít s PC boli deti usmerňované k dodržiavaniu pravidiel (napr. frekvencia striedania detí) a rozvíjaniu elementárnych technických zručností (správne sedenie, zapnutie počítača, manipulácia s myšou a klávesnicou, vyhľadávanie programov a pod.).

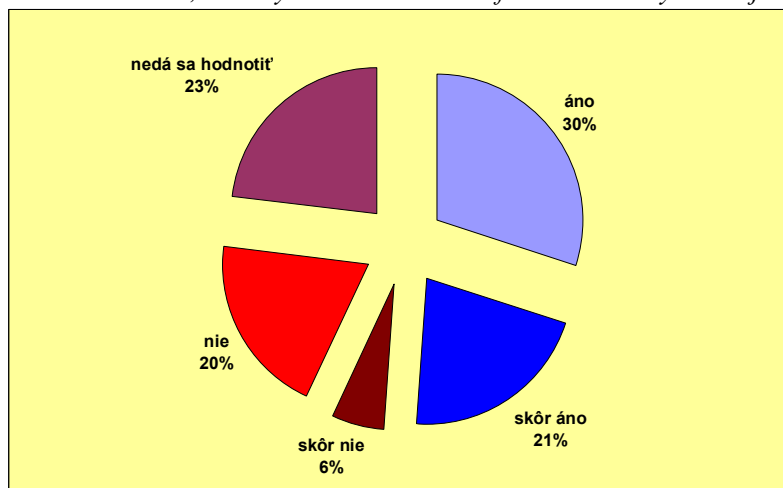
Deti prejavovali radosť a spontánny záujem o dianie v triede, spoznávanie nového, osvojovanie si vedomostí a zručností, čo učiteľky podporovali kontinuálne prepojenými činnosťami so širokou škálou pomôcok, aktivizujúcich hračiek a zrozumiteľnou formuláciou požiadaviek. Podnecovali ich k vyjadrovaniu názorov, postojov, skúseností a poznatkov, čím prispeli k rozvíjaniu, skvalitňovaniu ich komunikačných, informačných, osobnostných i sociálnych kompetencií. Napriek slabšej stimulácii učiteľky vedeli primerane k veku a podmienkam edukačnej skúsenosti vyhľadať, spracovať a použiť (68,04 %) rôzne informácie, čo vyplýva z ich zvedavosti, prirodzenej túžby objavovať a skúmať. Vyhľadávali a zvolili správny program, premiestnili sa do iného programu podľa záujmu, rozumeli pokynom prijímaným cez reproduktory a niektoré prečítali jednoduchý sprievodný text. Poznali písomnú formu vlastného mena, vedeli ho zaznamenávať v počítači tlačeným písmom a zaradiť k riešenej úlohe. Individuálnym produkovaním súvislého pohybu ovládaním počítačovej myši s využívaním fantázie a tvorivého myslenia uplatňovali osvojené logicko-

matematické, expresívne a vizuoálno-motorické schopnosti. Pri riešení problémových úloh medzi sebou komunikovali a hľadali správne odpovede. Možno konštatovať, že väčšia časť detí má osvojené zručnosti manuálneho ovládania PC, nakoľko je v prevažnej miere súčasťou domáceho prostredia. Počas premietania filmov sa vedeli nadchnúť, čo sa prejavilo na ich plynulej, zmysluplnej komunikácii, ojedinele s nedostatkami v gramatických tvaroch u detí z jazykovo zmiešaného prostredia. Hospitačné zistenia o využívaní IKT v procese učenia v MŠ sú znázornené v grafe č. 5 (Využívanie IKT počas hospitovania výchovy a vzdelávania v MŠ). Rozvíjanie komunikatívnych a informačných kompetencií detí v MŠ je znázornené v grafe č. 6 (Zadávanie úloh deťom, ktoré vyžadovali získanie informácií z rôznych zdrojov, aj pomocou IKT), o komunikatívnych a informačných kompetenciách detí v MŠ v grafe č. 7 (Vedeli použiť a spracovať rôzne informácie).

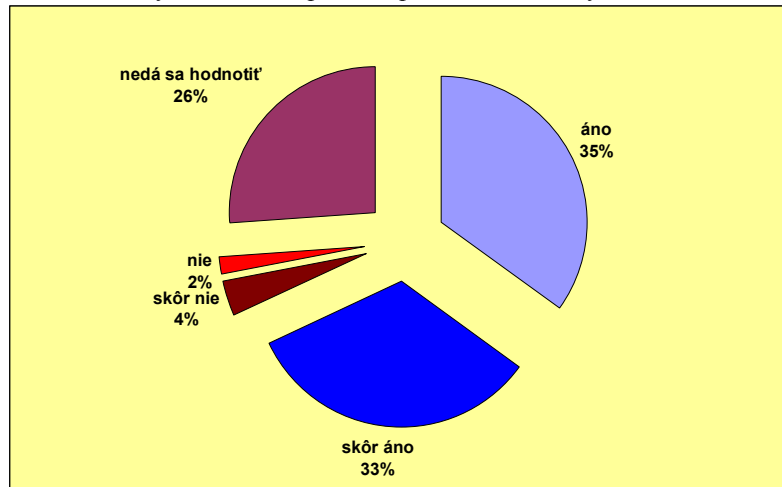
Graf č. 5 - Využívanie IKT počas hospitovania výchovy a vzdelávania v MŠ



Graf č. 6 - Zadávanie úloh deťom, ktoré vyžadovali získanie informácií z rôznych zdrojov, aj pomocou IKT



Graf č. 7 - Vedeli požiť a spracovať rôzne informácie



Väčšina sledovaných MŠ umožňovala technickým vybavením rozvíjanie IK detí, mala aspoň jeden počítač. Učebňu informačno-komunikačných technológií malo zriadenú len osemnásť škôl. Možno konštatovať, že vybavenie MŠ počítačmi, internetom, vzdelávacími programami pre deti a modernou didaktickou technikou je celkovo nedostatočné. Učiteľky sa vzdelávali v oblasti IKT rôznymi vzdelávacími aktivitami. Osmina sledovaných MŠ mala zapracované úlohy na rozvíjanie IK detí v školskom vzdelávacom programe. Nevýrazné podnecovanie učiteliek a slabšia ponuka informačných zdrojov neobmedzili deti vo využívaní rôznych informácií a skúseností nie len z prostredia MŠ. Počas aktivít s PC boli deti usmerňované k dodržiavaniu pravidiel a skvalitňovaniu technických zručností. Väčšia z nich mala osvojené manuálne ovládanie PC. Edukačné programy rozvíjali ich logicko-matematické, poznávacie a učebné, expresívne a vizuálno-motorické schopnosti v hrách a hrových činnostiach, edukačných aktivitách. Demonštrovali záujem a schopnosť učiť sa riešením a zdôvodňovaním postupov a problémov.

Zlepšenie si vyžaduje zadávanie úloh deťom, ktoré vyžadujú získavanie informácií prostredníctvom audiovizuálnej techniky, edukačných programov a intenzívnejšie využívanie IKT v riadených edukačných činnostiach.

Odporúčania a podnety

Zriad'ovateľom

- vybaviť materské školy počítačmi a internetom
- podporovať účasť učiteliek materských škôl na vzdelávaní v oblasti informačno-komunikatívnych technológií

Riaditeľom škôl

- zapracovať do dokumentácie školy a hodnotiť na zasadnutiach poradných orgánov úlohy zamerané na rozvíjanie informačných kompetencií detí
- kontrolnú činnosť zamerať na intenzívnejšie využívanie informačno-komunikatívnych technológií v edukačných činnostiach
- sledovať zadávanie úloh, ktoré vyžadujú získavanie informácií prostredníctvom audiovizuálnej techniky a edukačných programov

Metodicko-pedagogickému centru

- zabezpečiť vzdelávanie učiteliek materských škôl v oblasti rozvíjania informačných kompetencií detí a informačno-komunikatívnych technológií